

УДК 347.73:336.763](477)

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.71>

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЦІННІ ПАПЕРИ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ПРО РИНКИ КАПІТАЛУ (ПРОГРЕСИВНІ НОВОВВЕДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ)

Фукс Н.А.,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри публічного та міжнародного права,
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: 0000-0001-6644-5641

Фукс Н.А. Загальні положення про цінні папери в законодавстві України про ринки капіталу (прогресивні нововведення та перспективи удосконалення).

Створення дієвого фондового ринку (ринку цінних паперів) вважається одним з важливих завдань для подальшого розвитку національної економіки з початку 90-х рр. XX ст. Особливо значення це питання набуло з активізацією в Україні євроінтеграційних процесів після укладення Угоди про асоціацію з Європейським Союзом у 2014 р. 01.07.2021 р. вступив в дію Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки». З того часу до даного Закону неодноразово вносилися зміни, проте вони не стосувалися уточнення загальних положень про цінні папери. Тому наразі можна стверджувати про недотримання в Законі принципу єдиного підходу у формулюванні дефініцій низки однотипних понять та відсутність узгодженості наявних в Законі понять з термінологією суміжних законів.

Метою статті є критичний аналіз загальних положень про цінні папери в чинному законодавстві України, виявлення проблемних аспектів у формулюванні дефініцій та застосуванні термінів, а також обґрунтування рекомендацій щодо удосконалення основ законодавства про ринки капіталу.

Автором виявлено в Законі України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» прогресивні зміни в частині загальних положень про цінні папери. Серед них найбільш важливими є наступні: 1) розкрито групу деривативних цінних паперів; 2) відновлено дефініцію емісійних цінних паперів та їх вичерпний перелік; 3) розширено та уточнено видовий склад облігацій; 4) розподілено на дві частини термінологічну конструкцію «ощадний (депозитний) сертифікат»; 5) модернізовано класифікацію цінних паперів за критерієм «форма існування». На основі проведеного дослідження запропоновано внести зміни та доповнення до загальних поло-

жень про цінні папери, що викладені в Законах України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», «Про обіг векселів в Україні», «Про Національний банк України», Цивільному кодексі України та інших актах.

Ключові слова: цінні папери, деривативні цінні папери, фондовий ринок (ринок цінних паперів), ринки капіталу, закон.

Fuks N. Basic stock terms in Ukrainian stock market legislation (progressive innovations and prospects for improvement).

The creation of the effective stock market is considered as one of the important tasks for the further development of the national economy since the beginning of the 90s of the XX century. The issue became especially important after the activation of European integration processes in Ukraine since the conclusion of the Association Agreement with the European Union in 2014. On July 1, 2021, the Law of Ukraine On Capital Markets and Organized Commodity Markets, entered into force. Since this time, the Law was repeatedly amended, but never amended the to clarification of the general terms on stocks. Therefore, it is currently possible to claim that the Law does not comply with the principle of a unified approach in formulating the definitions of a number of similar concepts and that the concepts contained in the Law are not consistent with the terminology of related laws.

The purpose of the article is a critical analysis of the basic terms on stocks in the current legislation of Ukraine, the identification of the problems in the definitions and the application of terms, as well as the justification of recommendations for improving the basic legislation on stock markets.

The author found progressive changes in the general terms on stocks in the Law of Ukraine On Capital Markets and Organized Commodity Markets. The main are: 1) a group of derivative stocks is disclosed; 2) the definition of emission stocks have been renewed; 3) the specific composition

of bonds has been expanded and specified; 4) the terminological structure «savings (deposit) certificate» is divided in two; 5) the classification of securities according to the «form of existence» criterion has been modernized. According to the research, the changes and additions to the basic terms on stocks are proposed in the in the Laws of Ukraine On Capital Markets and Organized Commodity Markets, On Circulation of Bills of Exchange in Ukraine, On the National Bank of Ukraine, the Civil Code of Ukraine and other acts.

Key words: securities, derivative securities, stock market (securities market), capital markets, law.

Постановка проблеми. Створення дієвого фондового ринку (ринку цінних паперів) як сегменту ринків капіталу вважається одним з пріоритетних завдань для забезпечення подальшого розвитку національної економіки з початку 90-х рр. XX ст., проте набуло особливого значення з активізацією в Україні євроінтеграційних процесів. Потреба в модернізації законодавства про цінні папери та фондовий ринок після прийняття однойменного Закону України 23.02.2006 р. вкотре актуалізувалася з укладенням 27.06.2014 р. Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [1], згідно з якою Сторони зобов'язалися докласти «необхідних зусиль для забезпечення впровадження міжнародних стандартів регулювання та нагляду у сфері фінансових послуг», серед яких згадуються й «Цілі та принципи регулювання обігу цінних паперів» Міжнародної організації комісій з цінних паперів (ч. 2 ст. 127).

Удосконалення національного законодавства про цінні папери та фондовий ринок відбувалося з характерною для парламенту неквапливістю. Спершу до Верховної Ради України VIII-го скликання надійшов проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів від 03.09.2018 р. № 9035 [2], який станом на 18.10.2018 р. перебував на етапі «вручено подання Комітету про розгляд», а 29.08.2019 р. був відкликаний. Група народних депутатів України нинішнього IX-го скликання у складі шести представників політичної партії «Слуга народу» на чолі з Гетманцевим Д.О. 17.10.2019 р. зареєстрували проект Закону з аналогічною назвою – про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів за № 2284 [3], який Верховна Рада України прийняла 19.06.2020 р. Даним Законом внесено зміни до Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 р. № 3480-IV шляхом викладення його в новій редакції із наз-

вою Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» (далі – Закон про ринки капіталу). Оновлений Закон діє з 01.07.2021 р. [4], тобто вже третій рік. За цей час до нього неодноразово вносилися зміни, проте останні не стосувалися базових питань – уточнення загальних положень про цінні папери, зокрема, формулювання дефініцій низки однотипних понять, узгодженості застосовуваних в Законі понять з термінологією суміжних законів тощо.

Метою дослідження є критичний аналіз загальних положень про цінні папери, що містяться в чинному законодавстві України, виявлення у нормах-дефініціях та в інших пов'язаних з ними нормах неузгодженостей та недопрацьованих фрагментів, а також обґрунтування рекомендацій щодо удосконалення основ законодавства про ринки капіталу.

Стан опрацювання проблематики. Правове регулювання фондового ринку (ринку цінних паперів) повсякчас вивчається багатьма вітчизняними науковцями – правниками та економістами, серед яких Базилевич В.Д., Вавженчук С.Я., Віхров О.П., Дегтярьова Н.В., Карпов Р.В., Кологойда О.В., Мозговий О.М., Полюхович В.І., Посполітак В.В., Токар В.В., Яворська О.С., Яроцький В.Л. та інші. Однак питанням удосконалення загальних положень про цінні папери в законодавстві України про ринки капіталу, зокрема, завдяки дотриманню принципу єдиного підходу у формулюванні відповідного понятійно-категоріального апарату, забезпеченню узгодженості термінології, використовуваної в пов'язаних між собою законах, наразі не приділяється належної уваги.

Виклад основного матеріалу. Чинні положення про цінні папери в Законі про ринки капіталу суттєво відрізняються від попередньої редакції:

1) визначено склад групи «деривативні цінні папери», яка до 01.07.2021 р. мала назву «похідні цінні папери». Відтепер згідно з п. 4 ч. 7 ст. 8 Закону про ринки капіталу до деривативних цінних паперів належать опціонні сертифікати, фондові варанти, кредитні ноти, депозитарні розписки та державні деривативи. Зауважимо, що вперше положення про державні деривативи були внесені до Закону про ринки капіталу в редакції до 01.07.2021 р. згідно із Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» стосовно державних деривативів щодо реструктуризації державного та гарантованого державою боргу та його часткового списання» від 17.09.2015 р. № 701-VIII, проте ані в ч. 6 ст. 3, ані в ст. 15¹ Закону в редакції того часу не вказувалося до якої групи цінних паперів вони належать. З 01.01.2025 р., з набранням чинності Законом України «Про аграрні ноти»

від 22.02.2024 р. № 3586-IX загалом в Законі про ринки капіталу також буде визначено склад групи товаророзпорядчих цінних паперів;

2) повернуто дефініцію емісійних цінних паперів та їх вичерпний перелік (ч. 2 ст. 8 Закону про ринки капіталу). Аналогічний підхід мав місце в ч. 2 ст. 3 цього Закону від першої редакції станом на 23.02.2006 р. і до викладення її в іншій редакції на підставі Закону України «Про депозитарну систему України» від 06.07.2012 р. № 5178-VI, згідно з яким зазначені положення були виключені. Вважаємо, що відновлення в Законі про ринки капіталу норми-дефініції «емісійні цінні папери» та їх оновленого переліку є обґрунтованим і насамперед полегшує ідентифікацію неемісійних цінних паперів;

3) розширено та уточнено видовий склад облігацій. Зокрема, критерій «за строком обігу», який в Законі про ринки капіталу в редакції до 01.07.2021 р. застосовувався до Державних облігацій України (ст. 10), відтепер поширено на усі види облігації (ч. 2 ст. 11); уточнено вже наявні в законодавстві класифікації облігацій (за способом виплати доходу – відсоткові або дисконтні; за способом погашення – звичайні або цільові) та введено новий критерій для поділу облігацій на види залежно від мети використання залучених коштів – ординарні, зелені та інфраструктурні;

4) розподілено на дві частини термінологічну конструкцію, яка позначала один вид цінного паперу – «ощадний (депозитний) сертифікат» згідно з Цивільним кодексом України від 16.01.2003 р. № 435-IV (ст. 1065), а згодом і Законом про ринки капіталу в редакції до 01.07.2021 р. (ст.ст. 3, 13), й отримала достатньо критичних зауважень. Наразі Закон про ринки капіталу розрізняє два види цінних паперів: 1) ощадні сертифікати банків – неемісійні, ордерні цінні папери у паперовій формі (ст. 26) та депозитні сертифікати банків – емісійні, іменні цінні папери в електронній формі (ст. 27). Нарешті в чинній редакції Закону про ринки капіталу ощадні сертифікати як неемісійні цінні папери віднесені до ордерних на відміну від редакції Закону до 01.07.2021 р., згідно з якою неемісійні цінні папери могли бути лише ордерними або на пред'явника (ч. 2 ст. 3), проте в ст. 13 було передбачено, що цінний папір, який на той час називався «ощадний (депозитний) сертифікат», будучи неемісійним за формою випуску міг бути іменним або на пред'явника;

5) уточнено класифікацію цінних паперів за формою існування, яка в редакції Закону про ринки капіталу до 01.07.2021 р. (ч. 3 ст. 3) розрізняла документарні цінні папери, що мають вигляд паперового або електронного документа, та бездокументарні цінні папери, що є обліковим записом на рахунку в цінних паперах

у системі депозитарного обліку цінних паперів. Однак, окремі фахівці, зокрема Карпов Р.В., слушно запитують: «Як фактично можна передати електронний документ аналогічно документу на паперовому носії?» [5, с. 64]. Науковець дійшов висновку, що цінні папери у вигляді електронного документа по суті є бездокументарними цінними паперами, а їх так звана документарність забезпечується лише визначенням «електронний документ» [5, с. 66]. Нині в Законі про ринки капіталу документарна форма цінних паперів у вигляді електронного документа відсутня, а цінні папери за формою існування поділяються на електронні (у вигляді облікового запису на рахунку в цінних паперах у системі депозитарного обліку цінних паперів) та паперові (як документ на матеріальному носії, що містить найменування цінного папера та інші визначені реквізити) (ч. 3 ст. 8);

б) внесено зміни до переліку груп цінних паперів шляхом виключення групи «приватизаційні цінні папери» й скасовано на підставі цього Закон України «Про приватизаційні папери» від 06.03.1992 р. № 2173-XII, що пов'язано з оновленням способів приватизації в ст. 13 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» від 18.01.2018 р. № 2269-VIII;

7) включено до ст. 2 Закону про ринки капіталу норму-дефініцію «державні цінні папери», що на відміну від аналогічної норми-дефініції Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (п.п. 14.1.44¹ п. 14.1 ст. 14), сформульованої з позиції потреб оподаткування пасивних доходів за цінними паперами, містить повний перелік цінних паперів, за якими виникають боргові зобов'язання держави, – державні облігації України, казначейські зобов'язання України, фінансові казначейські векселі та державні деривативи.

Водночас варто зауважити, що чинні положення про цінні папери в Законі про ринки капіталу не завжди сформульовані з урахуванням принципу єдиного підходу, оновлення термінології іноді залишається не завершеним через відсутність внесення змін до інших пов'язаних з ним законів, що містять норми, які регулюють фондовий ринок (ринок цінних паперів). Тому вважаємо, що критичного аналізу та доопрацювання потребують такі положення Закону:

1) формулювання норм-дефініцій, які визначають суть кожного з видів деривативних цінних паперів. Так, згідно з ч. 2 ст. 8 Закону про ринки капіталу деривативні цінні папери – державні деривативи, опціонні сертифікати, фондові варанти, кредитні ноти та депозитарні розписки належать до емісійних цінних паперів. Однак, не зважаючи на це, норми-дефініції, які визначають їх зміст, сформульовано в Законі по-різному (див. таблицю 1).

Таблиця 1 – Порівняння дефініцій деривативних цінних паперів

№ з/п	Назва деривативного цінного паперу	Фрагмент дефініції, що містить згадку про вид/групу цінного паперу	Стаття Закону
1	Державний дериватив	це деривативний цінний папір ...	ст. 30
2	Опціонний сертифікат	це деривативний цінний папір ...	ст. 22
3	Фондовий варант	це деривативний цінний папір ...	ст. 23
4	Кредитна нота	це емісійний деривативний цінний папір ...	ст. 24
5	Депозитарна розписка	це іменний деривативний цінний папір ...	ст. 25

Не зрозумілим видається наголошення в кожному з цих визначень на належності цінних паперів до групи деривативних цінних паперів на тлі решти дефініцій цінних паперів інших груп цінних паперів (пайових, боргових або іпотечних), наведених в цьому ж Законі, в яких такий підхід відсутній. Виникає також питання щодо обґрунтованості включення до дефініції кредитної ноти такої характеристики, як емісійний характер, що є властивим усім деривативним цінним паперам (ч. 2 ст. 8). Тому рекомендуємо виключити термін «емісійний» з норми-дефініції «кредитна нота». Привертає увагу й наявність у визначенні депозитарної розписки згадки про те, що даний цінний папір є іменним. Натомість щодо інших деривативних цінних паперів ані у визначеннях, ані у відповідних статтях Закону про ринки капіталу – ст.ст. 22, 23, 24, 30 відсутні аналогічні уточнення. Однак оскільки усі деривативні цінні папери за порядком розміщення (видачі) є емісійними (ч. 2 ст. 8), за формою існування – електронними (ст.ст. 22–25, хоча щодо державних деривативів в ст. 30 відомості щодо цієї характеристики відсутні), то за формою випуску (видачі) усі зазначені цінні папери мають бути іменними, що вказує на те, що термін «іменний» у тексті дефініції депозитарної розписки є зайвим (ч. 1 ст. 25);

2) в окремих статтях Закону про ринки капіталу (п. 3 абз. 7 ч. 10 ст. 126, п. 3 абз. 5 ч. 4 ст. 128) вживається назва цінних паперів – облігації Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі – ФГВФО), емісія яких була можливою до 30.06.2021 р. В чинному законодавстві відсутній термін «облігації ФГВФО», а замість терміну «облігації підприємств» вживається термін «корпоративні облігації», емітентом яких відтепер також може бути й ФГВФО (ч. 8 ст. 12). Тому пропонуємо в п. 3 абз. 7 ч. 10 ст. 126 та п. 3 абз. 5 ч. 4 ст. 128 Закону про ринки капіталу термін «облігації ФГВФО» замінити на словосполучення «корпоративні облігації, емітентом яких є ФГВФО»;

3) в Законі про ринки капіталу також змінено назву однієї з груп цінних паперів – «похідні цінні папери» тепер називаються «деривативні цінні папери» (п. 4 ч. 7 ст. 8). Це обумовило необхідність викладення в новій редакції п. 3

ч. 1 ст. 195 Цивільного кодексу України, яка має назву «Групи та види цінних паперів». Проте в абз. 5 ст. 1 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» від 30.10.1996 р. № 448/96-ВР залишилася дефініція похідних цінних паперів, наявність якої в цьому Законі позбавлена сенсу і тому мала бути виключена з нього на підставі Закону про ринки капіталу в першій редакції від 23.02.2006 р. Нещодавно Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» та деяких інших законодавчих актів України щодо регулювання та нагляду на ринках капіталу та організованих товарних ринках» від 22.02.2024 р. № 3585-ІХ, згідно з яким в новій редакції ст. 1 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків», яка діятиме з 27.04.2024 р., ця норма-дефініція відсутня;

4) залишається суперечність між спеціальним законодавством про ринки капіталу та Законом України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р. № 679-XIV в частині визначення поняття «казначейські зобов'язання». Так, згідно із Законом України «Про цінні папери і фондову біржу» від 18.06.1991 р. № 1201-XII (втратив чинність) казначейські зобов'язання «розміщуються ... серед населення» (ч. 1 ст. 15), в Законі про ринки капіталу в редакції до 01.07.2021 р. також зазначалося, що казначейське зобов'язання «розміщується ... серед фізичних осіб» (ч. 1 ст. 11), аналогічне положення міститься й в чинній редакції цього Закону (ч. 1 ст. 20). Натомість визначення казначейських зобов'язань у ст. 1 Закону України «Про Національний банк України» з 20.05.1999 р. донині залишається не змінним, стверджуючи, що ці боргові цінні папери держави «розміщуються ... серед фізичних та юридичних осіб». Зважаючи на пріоритет дефініції, наведеної у профільному Законі, пропонуємо виключити норму-дефініцію «казначейські зобов'язання» із ст. 1 Закону України «Про Національний банк України» й вживати в ньому цей термін у розумінні Закону про ринки капіталу;

5) в Законі про ринки капіталу замість термінологічної конструкції «ощадний (депозитний)

сертифікат» вживається два терміни – «ощадні сертифікати банків» та «депозитні сертифікати банків» в розумінні двох різних видів цінних паперів банків, проте словосполучення «ощадний (депозитний) сертифікат» залишилося в ст. 1065 Цивільного кодексу України та ч. 1 ст. 340 Господарського кодексу України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Наведене вказує на необхідність приведення назви і тексту ст. 1065 та ч. 1 ст. 340 названих кодексів у відповідність з п. 2 ч. 7 ст. 8, ч. 1 ст. 26 Закону про ринки капіталу. Також для уникнення некоректних отожднень варто наголосити на тому, що згідно із ст. 27 Закону про ринки капіталу емітентом депозитного сертифікату є банк, а не Національний банк України;

б) згідно з ч. 3 ст. 8 Закону про ринки капіталу цінні папери за формою існування поділяються на електронні та паперові, при цьому, як було з'ясовано вище, законодавець відмовився від існування цінних паперів у документарній формі у вигляді електронного документу. Однак в ч. 2 ст. 5 Закону України «Про обіг векселів в Україні» від 05.04.2001 р. № 2374-III мова йде про такі види цінних паперів, як фінансовий банківський та фінансовий казначейський векселі, які, як зазначається у Законі, можуть видаватися в документарній формі як електронний документ (фінансові казначейські векселі також можуть бути у паперовій формі). Наведені положення про документарну форму векселя у вигляді електронного документу не відповідають ч. 3 ст. 8 Закону про ринки капіталу, тому в ч. 2 ст. 5 Закону України «Про обіг векселів в Україні» необхідно визначитися з цією формою існування фінансового банківського та фінансового казначейського векселів відповідно до чинних положень Закону про ринки капіталу, що, з нашого погляду, означатиме перехід на електронну форму існування. Водночас, як показує аналіз Закону про ринки капіталу, фінансові векселі (банківські, казначейські, ФГВФО) знаходяться поза цим Законом (якщо не брати до уваги згадку про фінансові казначейські векселі у нормі-дефініції «державні цінні папери»), оскільки в ст. 28 мова йде про так звані комерційні векселі, які видаються для оформлення грошового боргу за фактично поставленими товарами, виконаними роботами, наданими послугами, можуть бути простими або переказними й існують виключно у паперовій формі. Зазначене вказує на необхідність внесення до ст. 28 Закону про ринки капіталу положень про фінансові векселі, а в ст. 4¹ Закону України «Про обіг векселів в Україні» відновити виключені з неї у 2015 р. основні характеристики векселів ФГВФО;

7) в п.п. 14.1.88 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України закріплена норма-дефініція «іпотечний сертифікат», згідно з якою це «цін-

ний папір, забезпечений іпотечними активами або іпотеками відповідно до закону». Однак Закон України «Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати» від 16.09.2003 р. № 979-IV втратив чинність 01.07.2020 р. відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» від 12.09.2019 р. № 79-IX, до розділу II «Прикінцеві положення» якого не було включено пункт щодо виключення п.п. 14.1.88 з п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє сформулювати наступні пропозиції щодо внесення змін та доповнень до чинних законодавчих актів України, що містять загальні положення про цінні папери: 1) уніфікувати визначення цінних паперів, які віднесені до групи деривативних цінних паперів (ст.ст. 22–25, 30 Закону про ринки капіталу); 2) замінити в п. 3 абз. 7 ч. 10 ст. 126, п. 3 абз. 5 ч. 4 ст. 128 Закону про ринки капіталу термін «облігації ФГВФО» на словосполучення «корпоративні облігації, емітентом яких є ФГВФО»; 3) виключити норму-дефініцію «казначейські зобов'язання» зі ст. 1 Закону України «Про Національний банк України»; 4) замінити в назві та тексті ст. 1065 Цивільного кодексу України та ч. 1 ст. 340 Господарського кодексу України термін «ощадний (депозитний) сертифікат» на термін «ощадний сертифікат»; 5) змінити в ч. 2 ст. 5 Закону України «Про обіг векселів в Україні» форму існування фінансового банківського векселя та фінансового казначейського векселя з документарної у формі електронного документу на електронну та внести до ст. 4¹ відомості про вексель ФГВФО; 6) внести положення про фінансові векселі до ст. 28 Закону про ринки капіталу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: угода / міжнародний документ від 27.06.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#top (дата звернення: 22.04.2024).
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощеного залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів: проект Закону від 03.09.2018 р. № 9035. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64532 (дата звернення: 22.04.2024).

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощеного залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів: проект Закону від 17.10.2019 р. № 2284. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/CardByRn?regNum=2284&conv=9> (дата звернення: 22.04.2024).
4. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (дата звернення: 22.04.2024).
5. Карпов Р.В. Фінансові векселі як документарні цінні папери. *Актуальні проблеми цивільного права та процесу*: матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. ім. Ю.С. Червоного (м. Одеса, 13 груд. 2013 р.) / за заг. ред. М. Мінченко; МОН України; НУ ОЮА. Одеса: Фенікс, 2014. С. 64–66. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/34cbf331-a635-4967-9f62-5aa25ce1c38b/content> (дата звернення: 22.04.2024).